

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קיד.

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה רכב

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מה גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

וגדלו. וזהו **אם יסתר איש במסתרים**, שכשהאדם מקטין ומסתיר א"ע במסתרים, דהיינו שמסתיר ומעלים ומקטין את עצמו בענווה ושפלות, אזי ואני **לא אראנו**, שאני ג"כ מראה עצמי אליו בכחי **לא**, שהוא בחי' אין ואפס, בחי' ענווה ושפלות, וכנ"ל:

רכ [ז] **דע** כי יש כמה דברים יקרים בעולם. ההכנס הוא יקר מאד, וכן גבור, וכן עשיר ומושל [ז], דהיינו מי שיש לו איזה התנשאות: **ודע** שאצל כ"א מהם, יכולים לפעול ולהושיע מצער, שאם יש לו איזה צער ח"ו, וילך אצל אחד מהם ויספרו לפניו עד שיעורר רחמים אצלו עליו, מזה יוכל להושיע:

רכא [ז] **ע"י** שנותנין מעשר ניצול משונאים, כי 'הש"י מכסה אותו בידו ומצילו, כי **האלהים יבקש הנרדף** [ז] ואפילו צדיק רודף את הרשע (מ"ר אמור פ' כז [ז]). וזה בחי' (ישעי' נא) **ובצל ידי כסיתך** שהש"י מכסה עליו בצל ידו ומצילו, וכשהנרדף צדיק שהוא סמוך להש"י, אזי הוא ית' מצילו בידו, כי הוא סמוך להש"י אבל כשהנרדף רשע, נמצא שהוא רחוק מהש"י, ואעפ"כ הש"י מצילו כי **האלקים יבקש וכו'**. אזי כביכול הש"י מגדיל ידו ומושיטה ומחפה עליו, אף שהוא רחוק מהש"י.

וע"י מעשר נעשה בחי' יד הגדולה [ז], כי יד הגדולה הוא בחי' הסתפקות, כמ"ש (במדבר יא) **הצאן ופקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים וכו' ומצא להם**, ות"א היספק לחון, והשיבו הש"י ה' **תקצר**. נמצא שבחי' יד הגדולה היא יכולה להספיקם. נמצא שבחי' הסתפקות היא"כ בבחי' יד הגדולה. וע"י מעשר הוא בחי' הסתפקות, כי אין אדם מת וחצי תאוותו

בידו, כי יש לו מנה מבקש מאתים וכו' [ז], וכל מה שיש לו אין מספיק לו, אבל במעשר כתיב (מלאכי ג) **הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ובהנני נא בזאת וכו' עד בלי די** ודרו"ל (שבת לב עב) עד שיכלו שפתותיכם מלומר די. נמצא ש"ע"י מעשר נעשה בחי' הסתפקות שהוא בחי' יד הגדולה כנ"ל, וע"י הש"י מושיט ידו ומכסה עליו וניצול משונאים כנ"ל:

שוית' ה' לנגדי תמיד [ז] בחי' מתנגד [ז].

רכב [ז] **צריך** להיות תמיד בשמחה ולעבוד ה' בשמחה [ז], ואפי' אם לפעמים נופל ממדרגתו¹, צריך לחזק עצמו בימים הקודמים שהי' מזריח לו איזה הארה קצת. כמו שאנו רואים, שכמה סומים מהזיקים עצמן באיש א' שאינו סומא ומאמינים בו והולכים אחריו. וגם הסומא מאמין למקלו [ז] שהולך אחר מקלו, אף שאינו רואה כלל. מכ"ש שראוי לילך אחר עצמו, דהיינו מאחר שבימים הקודמים הזריח לו קצת, והי' מתחזק ומתעורר לבו להש"י, אף שעכשיו נפל מזה ונסתמו עיניו ולבו, עכ"ז ראוי שיאחז² בימים הקודמים וילך אחריהם, דהיינו כמו שאז ה' מתעורר לבו להתחזק בעבודתו ית', כן גם עכשיו יחזק לבו מאד, וילך אחר ההתעוררות והזריחה שהיה ה' אז, אף שעכשיו נפל מזה כנ"ל, עד אשר בקצת ימים יעזור ה' ויהזור ויזרה לו אורו ית', אמר (צ"ב):

רכג [ז] **כשהצדיק צריך לבקש מאת הש"י**, יכול להיות

רכ רכא רכב רכג רכד רכה

מוהר"ן קיד.

שלא ימלאו¹ בקשתו, כי זמנין דשמע וזימנין דלא וכו' (זוהר וירא ד' קה ע"ב) אבל יש צדיק שיכול לגזור ולומר אני אומר שיחיה כן. וזה בחי' (במדבר ו) **כה תברכו וכו' אמור להם**, היינו שאני אומר שיחיה כן **יברכך ה' וישמרך וכו'** [ז] אמר:

רכד [ז] **אפילו** הרחוקים מן הצדיק, הם מקבלין היות והארה מן הצדיק ע"י שמכסה עליהם. כמו האילן, שיש לו ענפים וקליפה ועלין, וכולם שואבין היות מן האילן, ויש עשבים שרחוקים מן האילן, ונדמה שאין מקבלין היות מהאילן, ובאמת גם הם מקבלין היות ממנו, כי האילן מגיין עליהם ומצילן מן השמש. כן יש אצל הצדיק בחי' עלין וענפים וכו' כמ"ש במקום אחר [ז]. ואפי' הרחוקים מקבלין היות ממנו ע"י שמכסה עליהם כמו האילן כנ"ל:

רכה [ז] **דע** כשהריאה בשלימות, ע"י הכמהון בשלימות, כי עיקר הכמהון בשלימות הוא ע"י השכל, כ"ש (תהלים קמה) **עיני כל אלך וישברו** [ז]. עיני זה בחי' השכל, כ"ש (בראשית ג) **ותפקחנה עיני שניהם** ופרש"י על שם החכמה נאמר. ולפי השכל כן הוא הכמהון. כי יש כמה מעלות ומדרגות בכמהון עד אין סוף, בבחי' (ישעי' כו) **בטחו בה' עדי עד**, והכל לפי

השכל כנ"ל. ועיקר השכל ע"י הריאה, כי עיקר השכל הוא ע"י הלחלוהית העולים אל המוח, שהם בחי' השמן, והמוח היא הפתילה, והנשמה שכמוה הוא האור. נמצא שעיקר קיום השכל הוא ע"י הלחלוהית שבגוף כנ"ל, והלחלוהית הוא על ידי הריאה, כמובא (בת"ז תיקון יג ד' כז ע"ב) [ז] אלמלא כנפי

ריאה דמנשבי על לבא הוי ליבא אוקיד כל גופא. וזה בחי' (שמות כה) **והיו הכרובים פורשי כנפיהם על הכפורת**, כפורתא דליבא (זוהר פנחס ד' רלד ע"א)² נמצא שע"י הריא' נתקיי' הלחלוהית שלא יתייבש ע"י הלב, וע"י קיום השכל שהוא בחי' נר דולק ע"י הלחלוהית כנ"ל, וע"י השכל ע"י נעשה הכמהון כנ"ל. נמצא ששלימות הכמהון הוא ע"י שלימות הריאה כנ"ל: ואזי יכולין לעשות מהציפצוף, דהיינו הקול היוצא מהקנה שהוא רק קול פשוט וציפצוף, שיהיה נעשה

דיבור, ע"י ה' מוצאות הפה [ז] שמחתים הדיבור. כי עיקר ההבדל שיש בין אדם לחי, הוא ע"י חיתוך הדיבור, שהוא גדר האדם שהוא מדבר, בבחי' (שמו' ד) **מי שם פה לאדם**. ועיקר ההבדל הוא חיתוך הדיבור, דהיינו שהאדם עושה מהציפצוף והקול חיתוך האותיות והדיבור, כי גם בהמות ועופות יש להם קול וציפצוף, רק שאין להם חיתוך האותיות והדיבור, וזהו גדר האדם שיכול לחתוך הדיבור כנ"ל. ולכא לבחי' גדר אדם, הוא

ע"י צדקה, בבחי' (בראשית א) **נעשה אדם וכת' (רות ב) שם האיש אשר עשיתי עמו היום וכו'** מה התם צדקה אף כאן צדקה כ"ש כוזהר [ז] (הובא לעיל בס' לז [ז]) היינו שע"י צדקה נעשה בחי' אדם שהוא בחי' דיבור כנ"ל, וזהו (ר"ה ו.) **בפיך** [ז] זו צדקה, כי ע"י צדקה נעשה הפה דהיינו הדיבור, שהוא בחי' גדר האדם [ז] בבחי' **מי שם פה לאדם**.

²² העורה זו מתרלו ונפסה בכל הספרים בפנים.

²³ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

²⁴ בתקפא מ לא ברור ונראה כמו - ילאו

²⁵ שם בפסוק הבא

²⁶ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

²⁷ * תורה זו את ה'

²⁸ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

²⁹ עיין לעיל תורה עו

³⁰ בתקפא וכן בכל המהדורות כתוב (ת"ז ת"ג ד' כז ע"ב) זו טעות כי צ"ל תיקון יג וכן כתב מוהר"ג לעיל בתורה ט [דף ע"א:] ותורה ע"ח [דף צ"ב:]

³¹ בדפים שלנו דף כה. ועיין מזה גם בתורה ס' אות

³² ג' ובתורה ה' תנינא אות ז' ואתו טז ותורה ה'

³³ תנינא אות יב, ובספר בשבלי אמונה נתיב ד' שבלי

³⁴ ב' ד"ה הריאה - המוח כפתילה שבנר.

³⁵ תמצו - כנפים

³⁶ בתקפא - (פנחס ד' רלד ע"א) ובתשכט הוסיף חיבת

³⁷ זוהר

² גם בדפרי"ד היא. בתרלו ומתלרו - הוא

³ ד' קהלת רבה על פ"א פסוק יג ושם על פ"ג פסוק

⁴ י' ועיין רמב"ן חיי שרה בה' ח' ועיין לעיל תורה כג

אות ה' וסוף תורה מ' תנינא

⁵ תהלים טו ח'

⁶ ט' עיין פל"ח ומי הנחל כאן

⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

⁸ דברים כה מן ועיין ערכין יא. הוי אומר זה שירה

ועיין חיי מוהר"ן תקצב עפ"י א"א אלא ע"י מלי

דשטותא ועיין לקמן תורה כד תנינא. ועיין ספר

המדות שמהה אות יג הרגיל בשחוק רחוק מהש"י

ועיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

⁹ מתלרו - ממדרגתו

¹⁰ עיין רד"ק הישע ד' יב ע"ה פ מקלו יגיד לו

(וביצה בה: אין הסומא יוצא במקל)

¹¹ בתקפא - שי אחז

¹² עיין בסוף הספר מה ששייך לזה [כנראה

הכוונה לתורה מה תנינא או תורה רפב בליקוטי קמא וראה עוד בליקוטי תנינא תורות כד לז' ופא]

¹³ המנוקדים נקדו א' ראשונה בסגול כמ"ש בפסוק ונראה שטעו כי כאן הוא כפי שרבינו דודש דהינו אראנו א' בקסמ. דהיינו אני אראה לו אותו ולא כפי' הפסוק אני אראה אותו.

¹⁴ מתמצו - ענווה

¹⁵ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

¹⁶ עיין קיצור לק"מ שמוהר"ג השיט' מושל

¹⁷ לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

¹⁸ מתלרו - השית'

¹⁹ מתמצו - האלקים

²⁰ קהלת ג' טו

²¹ פסקא ה'

²² גם בתרלו - כסיתך, ומתלרו - כסיתך

²³ מתמצו - השית'

²⁴ ימין נקאלת לי גזולה כי חסד נקרא גזולה כמ"ש לך ה' הגזולה והגזולה וכפס לז' הסתפקות אזי הוא נעל חסד שנתון משלו. ולכן נקט גזולה במקום ארוכה לדיאל ההפך מקלטה.

ירמיה כב (כז) אמר יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהוה הלא את השמים ואת הארץ אני קלא נאם יהוה:

תורה אור
קבלת ג' (טו) מה שהיה כבר הוא ואשר לקיות כבר היה והאלהים יבקש את נרדף. ישעיה נא (טו) ואשים דברי פיך ובצל יד' כסיתך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אמה: במדבר בהעלותך יא (כב) הצאן ופקר ישחט להם וקצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם וקצא להם: (כג) ויאמר יהוה אל משה ה' ויהוה תקצר עתה תראה ה' יקצר דברי אם לא:

מלאכי ג' (י) הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ויהי סוף קביתי ובהנני נא בזאת אמר יקצר צבאות אם לא אקנה לכם את ארבות השמים והיריקתי לכם הרקה עד בלי די: תהלים טו (ח) שויתי יקוק לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוני:

תורה רכב
במדבר נשא ו (כג) דבר אל אהרן ואל קנני לאמר מה תברכו את בני ישראל אמור להם: ס (כז) וירדך יקוק וישמרך: ס

תורה רכה
תהלים קמה (טו) עיני כל אלך וישברו ואתה נתון להם את אלקים עמתי: בראשית ג' (ז) ותפקחנה עיני שניהם וירדעו עי קריבם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם תגרות:

ישעיה כו (ד) בטחו ביהוה עדי עד כי ב'ת' יהוה צור עולמים: שמות תרומה כה (כ) והיו הפריים פורשי כנפיהם לפעולה סבכים כנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו אל הכפורת יהיו פני הכרובים: שמות ד' (יא) ויאמר יהוה אליו מי שם פה לאדם או מי ושום אלם או תש או פקח או עזר הלא אנכי יהוה:

בראשית א (כו) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בגדת הים ויצופו השמים ובהננה בכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ:

רות ב' (יט) ותאמר לה תומה איפה לקטת ביום וועיין לעיל תורה לח אות ג' ותגד לתומה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעי: דברים כי תצא כג (כז) מואץ שפתך תשמר ויעשית כאשר נדרוך ליקחך אלהיך נקה אשר דברת בפיך: ש' ישעיהו מה (כג) בי נשבעתי וקצא מפי צדקה דבר ולא ישוב כי לי תכרע כל בךך תשבע כל לשון:

לה ה' מוצאות הפה גיכ"פ בחיך אה"ע בגרון דלג"ת בלשון וסר"ש"ן בשניהם בומ"ף בשפתים, ועיין לעיל תורה לח אות ג' בחי' הקדמת הוהר דף יג:
זו מוהר"ג בתקפא
יח תורה לו את ג'
יט כמבואר בראש השנה ו. ובתוס' שם שבפיך הכותב בדברים כג כד לרבות צדקה כנדר דכתיב בישעיהו מה כג יצא מפי צדקה. ועיין לעיל סוף תורה יג [דף יח:] ותורה כט אות ט [דף מא.].
כ חובת הלבבות שער ב' פ"ה ועיין תורה ב תנינא אות ד [דף ג:]

¹ עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

² עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

³ עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

⁴ עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

⁵ עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

⁶ עיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

מאמר צריך להיות תמיד בשמחה

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

מדברי מוהרנ"ת שמביא את התורה הזו כעצה למבואר בתורה סה, נראה שיש ביניהם קשר גדול, כי כאן מבאר כיצד להתחזק כאשר נלקח ממנו ההתנוצצות המבוארת שם. ושם מבואר שבשעת יסורי הגוף או הנפש או בשעת דביקות בתפלה שהיא בהתקשרות לצדיק בעל השדה, אזי בורח אליו ית' בביטול והתכללות באחדותו ית', עד שלא יודע מעצמו כלל. ואזי כששב לעצמו נשאר לו רק רשימו מההתנוצצות הנפלאה של אחדותו הפשוט שזכה שהתנוצץ לו, ומכח הרשימו בא לשמחה ולהתחדשות בתורה וגם לתפלה בדביקות שגם בסופה אוהו בתחילתה. עניין הביטול הזה מבואר גם בתורה ד' אות ט' כיצד נעשה בתפלה שלפעמים זוכה שנפתח לו כמה תיבות בהתעוררות נפלא וזה ע"י שמאיר לו אור א"ס לכמה רגעים. ובתורה שלנו מבואר כיצד לא ליפול לעצבות ולא לחלישות הדעת כאשר עובר ממנו לא רק ההתנוצצות אלא גם הרשימו של ההתנוצצות, ומתחזק רק ממה שזוכר את הלמעשה בלבד שהיה עושה בהתלהבות ומתחזק לעשות עבודתו בהתלהבות כאילו מתנוצץ לו. עד שיזכה שוב לביטול ותחזור ההתנוצצות, והרשימו ועל ידה השמחה.

ליקוטי הלכות השייך לתורה זו

אור"ח ברכת הפירות ד' יב (עפ"י תורה עא תנינא)
אור"ח ערבית ד' אות ו' (עפ"י תורה סה)
אהע"ז אישות ד' אות י' (עפ"י תורה סה)

*

תורה רכב [א]

צריך להיות תמיד בשמחה ולעבוד ה' בשמחה [ב]

דאע"פ שהעבודה צריכה להיות בדחילו ורחימו דהיינו יראה ואהבה, דאי לאו הכי אינה עולה כמבואר במקום אחר, אעפ"כ צריך להיות עם שמחה גדולה על זכות ההתחברות עמו ית' שזוכה ע"י המצווה שעושה, וכמבואר בתורה ה' שהמצווה היא אחדות פשוטה עם הקב"ה, והשמחה בה היא התכללות בשמחתו בה. ואע"פ שאנו היום בחושך גדול וכמעט שא"א להגיע לשמחה אלא ע"י מילתא דשטותא כמבואר בתורה כד תנינא, הכוונה רק שע"י יוצא מעצבות, אבל אסור לטעות שזה נקרא שמחה, כי עיקר השמחה היא המביאה להתחברות עם הקב"ה וראשיתה ששמח שלא עשני גוי שאין לו דעת להתחבר, אבל בזמן שאוהו בשטות^א כדי לצאת מעצבות א"א שיהיה ביראה וכמבואר בארחות חיים שער ט' שער השמחה – מי שרב שחוקו מתמעט מוראו, ומסימני השוטה ששוחק במקום שלא ראוי לשחוק, וכן בספר המדות הרגיל בשחוק רחוק מהקב"ה, אבל בוודאי צריך להתחיל באיזה שטות כי בדורנו התגברה הקליפה ומהותה הוא העצבות והכיווץ וכבודות הלב לעשות לכל דבר שבקדושה ע"כ לצאת מזה ולהרחיב הלב צריך לאיזה דבר שטות, אבל לא לשכוח המטרה שהיא בהתרחב הלב לתפוס מחשבת מצווה ולהמשיך בשמחה עימה כדי

^א ה' תמוז תשעה ירושלים

^ב תורה ד' אות ט' – וזה שאנו רואים, שלפעמים נתלהב אדם בתוך התפלה ואומר כמה תבות בהתלהבות גדול, זה בחמלת ה' עליו, שנפתח לו אור אין סוף והאיר לו. וכשרואה אדם ההתנוצצות הזאת, אף על גב דאיהו לא חזי מוליה חזי (מגלה ג.), תכף נתלהב נשמתו לדבקות גדול, לדבק את עצמו באור אין סוף, וכשעור התגלות אין סוף, לפי מנין התבות שנפתחו והתנוצצו, כל אלו התבות אומר בדבקות גדול ובמסירת נפשו ובבטול כחותיו. ובשעה שנתבטל לגבי אין סוף, אזי הוא בבחינת: "ולא ידע איש", שאפלו הוא בעצמו אינו יודע מעצמו: אבל זאת הבחינה צריך להיות רצון ושוב, כדי שיתקים ישותו. נמצא כשהוא בבחינת ושוב, אזי צריך להראות גם לדעתו. כי מתחלה, בשעת דבקות היה נתבטל הדעת, כמו שכתוב: "ולא ידע איש", וכשהוא בבחינת ושוב, ששב (לדעתו) לישותו, אז שב לדעתו, וכששב לדעתו, אז הוא יודע אחדות האין סוף וטובו, ואזי אין חלוק בין ה' לאלהים, בין מדת הדין למדת הרחמים. כי באין סוף אין שיר, חס ושלום, שנוי רצון, כי השנויים אינו אלא בשנוי התמונות, אבל על ידי הדבקות של אדם באין סוף, ששם אין שנוי רצון, כי שם רצון פשוט, ואחר כך נשאר בו רשימו מאחדות הזאת, ואחר כך נעשה בבחינת ושוב, אזי הרשימו מראה לדעת, שידע שכלו טוב וכלו אחד:

^ג לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

^ד דברים כה מזו ועיין ערכין יא. הוי אומר זה שירה ועיין חיי מוהר"ן תקצג עפ"ר א"א אלא ע"י מלי דשטותא ועיין לקמן תורה כד תנינא. ועיין ספר המדות שמחה אות יג הרגיל בשחוק החוק מהש"י ועיין רמב"ם יו"ט ו' כ'

^ה כגון מאחז"ל אין שמחה אלא בבשר ויין ולנשים בגדים יפים, וכ"ש שמחה של בדיחות ומעשים משונים, שכל זה רק לצאת מעצבות ולא ההתחברות בעצמה, לבד מאכילת בשר קרבנות כגון שלמים וגם בזה זה דווקא בלא אוות אכילה. אלא כשנהנה מהמצווה בעצמה.

לצאת גם מהשטות, אל השמחה הפנימית ויראה חיצונית בחי' גילו ברעדה, (ושיהיה למעשה צריך הרבה רחמים ותפלה),

ואפי' אם לפעמים נופל ממדרגתו בעבודת ה' אעפ"כ צריך לעבוד את ה' בשמחה, כי צריך לחזק עצמו בימים הקודמים שהי' מזריח לו איזה הארה של אמת קצת כי כשמתנוצץ לו השם יתברך אפילו רק קצת, כבר יש לו במה לאחוז כשהתנוצצות עוברת¹. כמו שאנו רואים, שכמה סומים² מחזיקים עצמן באיש א' שאינו סומא ומאמינים בו והולכים אחריו, כגון אנו שמאמינם ברבנו ואוחזים בו והולכים ועושים גם מה שלא מבינים. וגם הסומא מאמין³ למקלו⁴ שהולך אחר מקלו, הכוונה שסומך על זה שע"י מקלו ירגיש במכשול שלפניו אף שאינו רואה כלל. מכ"ש שראוי לילך אחר עצמו, דהיינו מאחר שבימים הקודמים הזריח לו קצת, והי' מתחזק ומתעורר לבו להש"י, אף שעכשיו נפל מזה ונסתמו עיניו ולבו, עכ"ז ראוי שיאחז⁵ בימים הקודמים וילך אחריהם דהיינו אע"פ שלא זוכר את הזריחה אבל כיון שזוכר את עבודתו⁶ בהתעוררות יעבוד בהתעוררות כאילו יש לו זריחה, דהיינו כמו שאז הי' מתעורר לבו להתחזק בעבודתו ית', כן גם עכשיו יחזק לבו מאד, וילך אחר ההתעוררות והזריחה שהיה לו אז, אף שעכשיו נפל מזה כנ"ל, עד אשר בקצת ימים יעזרו ה' ויחזור ויזרח לו אורו ית', אמן (יד)טו:

ועיין ליקוטי הלכות או"ח – הלכות תפלת ערבית הלכה ד אות ו' – ובתורה סה שמבאר רבינו שצריך לעשות מהתפילה אחד שגם בסוף התפלה הוא זוכר עדין תבה הראשונה של התפלה. שעל ידי זה הוא יכול לדבר דבורים הרבה וכו', על ידי זה בעצמו נשמר הזכרון. דהיינו שצריך שאלקותו יתברך ולא ישפח אותו לעולם. כי כל מה שמדבר דבורים קדושים הרבה יותר הוא ממשיך התגלות אלקותו יותר, וזוכה לזכר אותו יתברך יותר כנזכר לעיל.

וכל זה אנו מתקנים בראש השנה. ועל פן נקרא ראש השנה יום הזכרון. כי עקר ראש השנה הוא לגלות אלקותו שנמשך על ידי אור ה' שימנו של הבטול הנזכר בתורה סה. ועקר הוא הזכרון שיופך שיקשר היטב אור ההתנוצצות והזריחה הזאת במחו ולפו היטב היטב שלא ישפח את הדברים אשר ראו עיניו. כי רב בני אדם בפרט האנשים שהתחילו לכנס קצת בעבודת ה' יתברך, על פי רב מודמן שבא עליהם איזה התנוצצות מה' יתברך ואזי בווער לבם מאד מאד לה' יתברך בכלות הנפש. אבל אחר כך עובר מדעתו אור ההתנוצצות הזאת, ואזי שוכח לגמרי פאלו לא ראה מאורות מימיו. על פן צריכין התגברות גדול להזכיר את עצמו תמיד. ולקשר בדתו ולבו היטב היטב בקשר אמין וחזק את כל ההתנוצצות והזריחות שהזריח לו ה' יתברך בימי קדם מיום היותו עד היום הזה. פדי שיופך להתגבר בעבודתו יתברך להמשיך על עצמו התגלות אלקותו יתברך (וכמבאר מזה בליקוטי א' בסימן

¹ מתרלו - ממדריגתו

² אע"פ שלפי לשונו בתחילת התורה נראה שהכוונה שנפל ממדרגתו בשמחה אבל לפי המבואר בסיפא נראה שגם כאן הכוונה שנפל ממדרגתו בעבודת ה' ועי"ז מהשמחה.

³ כמבואר בלק"ה אישות ד' אות י' – וכמוכן בהתורה ד' אות ט', שגם לאנשים פשוטים נפתח להם אור לפעמים בתפלתם אור האין סוף, עין שם. אך לכל אחד מגיע לפי העולם והמדרגה שהוא בו, כי גם בעולם העשייה יש בחינת התנוצצות מהתשעה היכלין הנ"ל, ואף על פי שגם התנוצצות בעלמא הוא זכיה גדולה מאד באיזה מדרגה שהוא, אף על פי כן העקר הוא כשזוכה להמשיך חיות ושפע קדשה משם שיהיה לו כח על ידי זה להחיות את עצמו אחר כך בכל מה שיעבר עליו ולעמד במלחמה, כי בודאי אחר כך כשחזור משם מתגרין בו יותר ההיכלי תמורות כדרך שני בני אדם שנלחמים זה בזה וכו', כמבאר במקום אחר, וצריך להתגבר נגדם על ידי הרשימו טובה שנשאר מהתנוצצות הנ"ל, שעל ידי זה זוכה תמיד ביחודו ואחדותו ונעם דבקותו, ויוכל להמשיך על עצמו יראה על ידי זה לעמד נגד המתגרים בו אם ישמר את הזכרון היטב לזכר בו יתברך בכל פעם, אחרי אשר כבר חמל עליו השם יתברך והאיר לו איזה התנוצצות, וכמבאר בדבריו זכרוננו לברכה שמי שרק מתנוצץ לו השם יתברך, עין שם בסימן רכב בליקוטי א':

⁴ צ"ע מדוע נקט כמה סומים שלכאורה המשל שווה בסומא אחד. ואולי רומז לרבו ואנשיו שאנו סומים האוחזים בו.

⁵ צ"ע מדוע זה נקרא אמונה הרי ע"י המקל מרגיש בחוש המישוש ע"י דבר אחר שיש מולו קיר או פחת להזהר ממנו, ולא נראה לחלק בין חוש הראות שנקרא ידיעה לשאר חושים כגון מישוש ושמע שלא נקרא ידיעה אלא אמונה. שהרי גם ע"י חוש המישוש ואפילו הריח יודע בוודאות את המציאות עד שא"א להכחיש אותה אצלו, ולומר לו שאין קיר שהרי מרגיש אותו בחוש. ואמנם לפי שזה משל למבואר לקמן וגם לקמן לא נזכר אמונה שמאמין בהתנוצצות שהיתה לו אלא רק שיחיה עצמו מהזכרון של ההתנוצצות שהיתה לו. לכן נראה שגם כאן אין הכוונה לאמונה ממש שהיא העדר ידיעה אלא לעניין סמיכה שסומך שע"י מקלו ידע את המכשול שלפניו. והכי נמי ע"י זיכרון ההתנוצצות שהיתה לו יתעורר לעבוד בכח ושמחה גם בלי זריחה ממש.

ועיין בראשית מח יא שיעקב אבינו חיבק את בני יוסף ואע"פ שלא ראה אותם כמבואר שם שכבדו עיניו מזוקן, אמר ליוסף "והנה הראה אותי אלקים גם את זרעך" הרי שחוש המישוש כראייה בעינים.

⁶ עיין רד"ק הושע ד' יב עה"פ מקלו יגיד לו (וביזה כה: אין הסומא יוצא במקלו)

⁷ בתקפא - שי אחז

⁸ אבל אין הכוונה שיזכר בשמחה שהיתה לו בעבודתו וישמח כאילו עובד בהתעוררות, שא"כ היה מביא ראייה מתורה רנ שיזכור את השמחה שלעתיד לבוא כמבואר בלק"ה הודאה ו' אות י' בביאור סוף תורה כד. אבל כאן מדבר רק על התחזקות ע"י זיכרון עבודתו בעבר בעת שהזריח לו האמת.

⁹ עיין בסוף הספר מה ששייך לזה (כנראה הכוונה לתורה מח תנינא או תורה רפב בליקוטי קמא וראה עוד בליקוטי תנינא תורות כד לד ופא)

¹⁰ הנרה זו מתרלו נדפסה בכל הספרים בפנים.

רכב). וזה עקר בחינת ראש השנה שנקרא יום הזכרון, זכרון דיקא. כי אז עקר המשכת התגלות אלקותו על ידי הרשימו הנזכר לעיל שזה בחינת זכרון כנזכר לעיל:

ועיין לקוטי הלכות ברכת הפירות ד' אות יב – כי כל הקדשות הם מן המחין הקדושים שהם עקר האדם כי עקר האדם הוא הדעת והמח שהוא הנשמה והחיות של האדם. ועקר המחין הם המחין של ארץ ישראל שהם בחינת נעם כנ"ל. וכשנתעורר להאדם איזה חשק דקדשה לה' יתברך ולעבודתו. זה נמשך מהמחין של ארץ ישראל מבחינת נעם העליון שנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו איזה הארה והשפעה משם. אך תכף כשנמשך עליו השפעת הנעם. נתעוררו תכף החובלים וכו' כנ"ל. וכשאינו זוכה לתקנם. אזי הם פוגמים את בחינת המחין של ארץ ישראל שנמשכו עליו ועל ידי זה הוא שוכח הכל כאלו לא היה לו תשוקה כלל. על כן צריך האדם לשמר את הזכרון מאד שיוזכר את עצמו בכל פעם את כל התשוקות הראשונות. וההתלהבות והכסופין שהיו לו מעולם לה' יתברך ולעבודתו. כדי להמשיך עליו את כל הרשימות שנשארו מהשתוקקות הראשונות כדי שיתעורר על ידי זה לשוב לה' יתברך, כמו שכתב רבנו זכרוננו לברכה (בתורה רכב). שהאדם צריך לאחזו עצמו בהרשימות שנשארו לו מימים הראשונים שהיו לו מזריח אורו יתברך וכו', עין שם.

ועיין בסוף הספר חלק שני תורה מח תנינא המכונה אצל אנ"ש האיגרת התחזקות של רבינו

כשאדם נכנס בעבודת השם, אזי הדרך שמראין לו התרחקות. ונדמה לו שמרחיקין אותו מלמעלה, ואין מניחין אותו כלל לכנס לעבודת השם, ובאמת כל ההתרחקות הוא רק כלו התקרבות. וצריך התחזקות גדול מאד מאד לבלי לפל בדעתו, חס ושלום, כשרואה שעוברים כמה וכמה ימים ושנים, שהוא מתיגע ביגיעות גדולות בשביל עבודת השם, ועדין הוא רחוק מאד, ולא התחיל כלל לכנס לשערי הקדשה. כי רואה עצמו שהוא מלא עדין עביות וגשמיות והרהורים ובלבולים גדולים, וכל מה שהוא רוצה לעשות בעבודת השם איזה דבר שבקדשה, אין מניחין אותו. ונדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל, ואין רוצה כלל בעבודתו, מחמת שהוא רואה שהוא צועק בכל פעם ומתחנן ומתנפל לפניו יתברך שיעזרהו בעבודתו, ואף על פי כן עדין הוא רחוק מאד מאד. על כן נדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל ואין פונה אליו כלל, כי הוא יתברך אין רוצה בו כלל. הן על כל אלה וכיוצא בזה צריך התחזקות גדול, לחזק עצמו מאד מאד, ולבלי להסתכל על כל זה כלל. כי באמת כל ההתרחקות הוא רק כלו התקרבות כנ"ל:

וכל הנ"ל עבר על כל הצדיקים, כאשר שמענו מפייהם בפרוש, שנדמה להם, שהשם יתברך אין מסתכל ופונה אליהם כלל, מחמת שראו שזה זמן רב, שהם מבקשים ויגיעים ועושים ועובדים עבודת השם יתברך, ועדין הם רחוקים מאד מאד, ואלו לא היו מחוקים עצמן מאד לבלי להסתכל על זה, היו נשארים במקומם הראשון, ולא היו זוכים למה שזכו:

והכלל, אהובי אחי, חזק ואמץ מאד, ואחזו עצמך בכל הכחות לשאר קים בעבודתך, ואל תחוש ואל תסתכל כלל על כל הנ"ל או כיוצא בזה. ואם אתה רחוק מאד מאד ממנו יתברך, ונדמה לך, שאתה פוגם בכל שעה ממש נגדו יתברך, עם כל זה כנגד זה תדע, שאיש כזה שהוא מגשם כל כך כל תנועה ותנועה שהוא מנתק עצמו מעט מעט מן גשמיותו ופונה להשם יתברך היא גדולה ויקרה מאד מאד, ואפלו נקדה קטנה מאד, שהוא נעתק מגשמיותו אליו יתברך, הוא רץ בזה כמה וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים, כאשר תבין היטב מן המעשה של הצדיק שהתגבר עליו מאד העצבות וכו', כמוכא אצלנו. ועל זה ישמח מאד ויחזק עצמו בשמחה תמיד, כי עצבות מזיק מאד מאד:

ודע, שתכף כשאדם רוצה לכנס בעבודתו יתברך, אזי תכף היא עברה גדולה כשיש לו עצבות, חס ושלום, כי 'עצבות היא סטרא אחרא (זהר נח דף עא), והשם יתברך שונא אותה':

וצריך להיות עקשן גדול בעבודת השם, לבלי להניח את מקומו, דהינו מעט מקצת עבודתו שהתחיל, אף אם יעבר עליו מה. וזכר דבר זה היטב, כי תצטרך לזה מאד, כשתתחיל קצת בעבודת השם. כי צריך עקשנות גדול מאד מאד להיות חזק ואמץ, לאחזו עצמו, לעמד על עמדו, אף אם מפילין אותו, חס ושלום, בכל פעם. כי לפעמים יש שמפילין אחד מעבודת השם, כידוע, אף על פי כן עליו לעשות את שלו, לעשות מה שיוכל בעבודת השם, ואל יניח עצמו לפל לגמרי, חס ושלום. כי כל אלו הנפילות והירידות והבלבולים וכיוצא בזה צריכים בהכרח לעבר בהם, קדם שנכנסין בשערי הקדשה, וגם הצדיקים האמתיים עברו בכל זה:

ודע, שיש אחד שכבר הוא אצל הפתח של הקדשה, והוא חוזר לאחוריו מחמת הבלבולים הנ"ל, או שאזי כשהוא סמוך אצל הפתח, אז מתגבר עליו הסטרא אחרא והבעל דבר מאד מאד, רחמנא לצלן, בהתגברות גדול ונורא מאד מאד, רחמנא לצלן, ואין מניחין אותו לכנס לתוך הפתח, ומחמת זה הוא חוזר לאחור, חס ושלום. כי כן דרך הבעל דבר והסטרא אחרא, כשרואה שהאדם סמוך סמוך ממש לשערי הקדשה, וכמעט שיכנס, אזי הוא מתפשט עליו בהתגברות גדול מאד מאד, רחמנא לצלן. על כן צריך אז התחזקות גדול נגדו:

ושמענו מצדיק אמתי שאמר, שאלו היה אומר לו אחד, יהיה מי שיהיה, בעת שעסק בעבודת השם בתחלתו: אחי, חזק ואחזו עצמך הייתי רץ ומזדרז מאד בעבודתו יתברך, כי גם עליו עבר כל הנ"ל, ולא היה שומע שום התחזקות משום אדם. על כן מי שרוצה לכנס בעבודת השם, יזכר זאת היטב. וחזק עצמך מאד, ועשה מה שתוכל בעבודת השם, וברבות הימים והשנים תכנס לבטח בעזרתו יתברך לתוך שערי הקדשה, כי השם יתברך מלא רחמים ורוצה בעבודתך מאד:

ודע, שכל התנועות וההעתקות, שאתה נתק ונתק בכל פעם איזה מעט מן גשמיות לעבודתו יתברך, כלם מתקבצים ומתחברים ומתקשרים ובאים לעזרתך בעת הצורך, דהינו כשיש, חס ושלום, איזה דחק ועת צרה, חס ושלום. ודע, שהאדם צריך לעבר על גשר צר מאד מאד, והכלל והעקר שלא יתפחד כלל:

ודע, שיש אילן, שגדלים עליו עלים, שכל עלה צריך להיות גדל מאה שנים, והוא נמצא בפרדסים של השרים, וקורין אותו בלשונם מאה שנים. ומסתמא כשגדל מאה שנים, בודאי עובר עליו מה שעובר, ואחר כך בסוף המאה שנים הוא יורה בקול גדול כמו קני שרפה, שקורין אורמאטיע. והבן הנמשל היטב:

וראו לילך עם מה שנאמר במאמר אומרה לאלקי בעודי (בלקוטי הראשון בסימן רפ"ב), דהינו לבקש ולחפש למצא בעצמו איזה זכות ואיזה נקדה טובה. ובזה המעט טוב שמוצא בעצמו, ישמח ויחזק עצמו, ואל יניח את מקומו, אף אם נפל למה שנפל, רחמנא לצלן, אף על פי כן יחזק עצמו במעט דמעט טוב שמוצא בעצמו עדין, עד אשר יזכה לשוב על ידי זה להשם יתברך, וכל הזדונות יהיו נעשין זכיות (עין יומא פו). ומה עשה הבעל שם טוב, זכר צדיק לברכה, על הים, כשהסיתו הבעל דבר וכו'. ומזה תבין, עד היכן אתה צריך להתחזק ולבלי ליאש עצמך, חס ושלום, אף אם יהיה מה שיהיה. והעקר להיות בשמחה תמיד. וישמח עצמו בכל מה שיוכל, ואפלו על ידי מלי דשטותא, לעשות עצמו כשטותא ולעשות עניני שטות וצחוק או קפיצות ורקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאד:

